

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 90)

Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı Dokunulmazlıklar ve Bağışıklıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/285)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

3.6.1999

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/196-342/2504

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığımıza sunulan ve İçtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

1/446 Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı Dokunulmazlıklar ve Bağışıklıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

22.5.1996

Sayı : B.02.0.KKG/101-964/2200

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 16.5.1996 tarihinde kararlaştırılan "Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı Dokunulmazlıklar ve Bağışıklıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

GEREKÇE

Kuruluşunu 27 Mart 1984 tarihinde onaylayarak üyesi olduğumuz Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı (EUMETSAT) ile İlgili Dokunulmazlıklar ve Bağışıklıklar Protokolü, 1 Aralık 1986 tarihinde üye ülkelerin imzasına sunulmuş, 13 üye ülke tarafından kabul edilip onaylanarak 5 Ocak 1989 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Türkiye sözkonusu Protokolü 25 Mayıs 1987 tarihinde bir çekince metniyle imzalamış, ancak henüz onaylamamıştır.

Uluslararası kuruluşlar mensuplarının bağımsızlık ve ayrıcalıklarını düzenleyen özel Birleşmiş Milletler Sözleşmeleri çerçevesinde ve EUMETSAT Sözleşmesinin 12 nci maddesi uyarınca, Teşkilâtın resmî görev ve faaliyetlerinin yürütülebilmesi, EUMETSAT'a ve mal varlığına, üye ülkelerin temsilcilerine, personeli vb. yargı imtiyaz ve bağımsızlığı ile vergi, resim ve harç muafiyeti tanımlanabilmesi için Dokunulmazlıklar ve Bağımsızlıklar Protokolünün onaylanması gerekmektedir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

7.7.1999

Esas No. : 1/285

Karar No. : 24

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 3.6.1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 17.6.1999 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, Tali Komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı Dokunulmazlıklar ve Bağımsızlıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 6.7.1999 tarihinde yapmış olduğu 16 ncı birleşimde Hükümeti temsilen, Devlet Bakanı Edip Sadıkoğlu, Dışişleri ve Maliye Bakanlıkları ile Hazine, Dış Ticaret ve Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlıkları ve Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; 27 Mart 1984 tarihinde üye olduğumuz Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı (EUMETSAT) ile ilgili Dokunulmazlıklar ve Bağımsızlıklar Protokolünü ülkemiz 25 Mayıs 1987 tarihinde bir çekince ile imzalamış olup, sözkonusu Protokol 5 Ocak 1989 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Teşkilâtın resmî görev ve faaliyetlerinin yürütülebilmesi, EUMETSAT'a ve mal varlığına, üye ülkelerin temsilcileri ve personeline yargı bağımsızlığı ile vergi, resim ve harç muafiyeti tanımlanabilmesi için sözkonusu Protokolün onaylanması gerekmektedir.

Tasarı ve Gerekeşi incelendiğinde, Tasarı ile yukarıda sayılan amaçların gerçekleştirilebilmesi için Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı (EUMETSAT) Dokunulmazlıklar ve Bağımsızlıklar Protokolünün Anayasanın 90 ncı maddesi uyarınca onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde;

— Sözkonusu kuruluşun teşkilâtı, personel durumu, malî kaynakları, ülkemizin katkı payı ve benzeri hususlarda ayrıntılı bilgi verilmesinin yararlı olacağı,

— Tasarı ile getirilmesi düşünülen ayrıcalık ve bağımsızlıkların neler olduğu, bunların devletimizin hükümler hakkını zedeleyip, zedelemeyeceği,

gibi hususlara dikkat çekilmiş, bunun üzerine hükümet adına yapılan açıklamalarda;

— Sözkonusu Anlaşmanın 17 ülke tarafından imzalandığı ve sadece Türkiye ile Yunanistan Parlamentolarında onaylanmadığı,

— Kuruluşa ödenen aidatların, ülkelerin Gayri Safi Millî Hâsılları üzerinden belirlendiği, ülkemizin buradan elde ettiği bilgileri satarak kendisine düşen aidatı rahatlıkla ödeyebildiği,

— Ülkemizin henüz kendi uydusunu yapıp kullanabilecek malî ve teknolojik birikimi bulunmadığı, ayrıca kuruluşun lisansüstü programlarına öğrenci gönderilerek yetişmiş eleman kazanıldığı,

— Anlaşmanın imzalanması sırasında ülkemiz tarafından konulan çekinceye artık lüzum kalmadığı,

ifade edilmiştir.

Tümü üzerindeki görüşmelerden sonra Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Ayrıca, Komisyonumuz sözleşmeye ekli çekince hakkında hükümetin yaptığı açıklama çerçevesinde, çekincenin Tasarıdan çıkarılması konusunda Dışişleri Komisyonuna temennide bulunulmasını kararlaştırmıştır.

Tasarının 1 inci maddesi yukarıdaki temenni doğrultusunda değiştirilerek, yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri ise aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Esas Komisyon olan Dışişleri Komisyonuna hâvale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkan V.
<i>Metin Şahin</i>	<i>Mehmet Hanifi Tiryaki</i>
Antalya	Gaziantep
Sözcü	Kâtip
<i>Nihat Gökbulut</i>	<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>
Kırıkkale	Bartın
Üye	Üye
<i>Sait Açba</i>	<i>Abdülkadir Akcan</i>
Afyon	Afyon
Üye	Üye
<i>Gaffar Yakın</i>	<i>Ali Uzunırmak</i>
Afyon	Aydın
Üye	Üye
<i>Zeki Ergezen</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>
Bitlis	Bursa
Üye	Üye
<i>Recep Önal</i>	<i>Oğuz Tezmen</i>
Bursa	Bursa
Üye	Üye
<i>Süleyman Coşkuner</i>	<i>Hakkı Duran</i>
Burdur	Çankırı
Üye	Üye
<i>Mücahit Himoğlu</i>	<i>Aslan Polat</i>
Erzurum	Erzurum
Üye	Üye
<i>Ramazan Gül</i>	<i>Aydın Ayaydın</i>
Isparta	İstanbul
Üye	Üye
<i>Nesrin Nas</i>	<i>Masun Türker</i>
İstanbul	İstanbul

Üye
Hasan Metin
İzmir
Üye
Zeki Ünal
Karaman
Üye
Ali Gebeş
Konya
Üye
Ahmet Derin
Kütahya
Üye
Veysi Şahin
Mardin
Üye
Ş. Ramis Savaş
Sakarya
Üye
Kemal Kabataş
Samsun
Üye
Hasan Özgöbek
Uşak

Üye
İlhami Yılmaz
Karabük
Üye
Necdet Tekin
Kırklareli
Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya
Üye
Süleyman Çelebi
Mardin
Üye
Cevat Ayhan
Sakarya
Üye
Tarık Cengiz
Samsun
Üye
Lütfi Ceylan
Tokat
Üye
Bekir Gündoğan
Tunceli

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

22.7.1999

Esas No. : 1/285

Karar No. : 71

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı Dokunulmazlıklar ve Bağışıklıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 22 Temmuz 1999 tarihli 10 uncu Birleşiminde Maliye Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

Teşkilâtın resmî görev ve faaliyetlerinin yürütülebilmesi için mal varlığına, üye ülkelerin temsilcilerine ve personeline yargı imtiyaz ve bağışıklığı ile vergi, resim ve harç muafiyeti tanınabilmesini teminen hazırlanan Tasarı Komisyonumuzca uygun bulunarak kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Kâmrân İnan
Van

Başkanvekili
B. Suat Çağlayan
İzmir

Sözcü
Mehmet Kaya
Kahramanmaraş
Üye
Miijdat Kayayerli
Afyon
Üye
Teoman Özalp
Bursa
Üye
Mahmut Erdir
Eskişehir
Üye
Mustafa Yaman
Giresun
Üye
Hüseyin Kansu
İstanbul
Üye
Cevdet Akçalı
Kütahya
Üye
M. Necati Çetinkaya
Manisa

Kâtip
Mehmet Ali Bilici
Adana
Üye
Nesrin Ünal
Antalya
Üye
Hasan Erçelebi
Denizli
Üye
M. Bedri İncetahtacı
Gaziantep
Üye
Azmi Ateş
İstanbul
Üye
Rahmi Sezgin
İzmir
Üye
Basri Coşkun
Malatya
Üye
Biröl Büyüköztürk
Osmaniye

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

AVRUPA METEOROLOJİ UYDULARI
İŞLETME TEŞKİLÂTI DOKUNULMAZ-
LIKLIKLAR VE BAĞIŞIKLIKLAR PROTO-
KOLÜNÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

AVRUPA METEOROLOJİ UYDULARI
İŞLETME TEŞKİLÂTI DOKUNULMAZ-
LIKLIKLAR VE BAĞIŞIKLIKLAR PROTO-
KOLÜNÜN ONAYLANMASININ UY-
GUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TASARISI

MADDE 1. – Türkiye tarafından 25 Mayıs 1987 tarihinde imzalanan Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı (EUMETSAT) Dokunulmazlıklar ve Bağışıklıklar Protokolünün ekli çekinceyle onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Mesut Yılmaz
Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

N. Menteşe

Devlet Bakanı

A. Aksu

Devlet Bakanı

Y. Törüner

Devlet Bakanı

C. Çiçek

Devlet Bakanı

Ü. Erkan

Adalet Bakanı

M. Ağar

Dışişleri Bakanı

E. Gönensay

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Keçeciler

Tarım ve Köyişleri Bakanı

İ. Atilla

Enerji ve Tab. Kay. Bakanı

H. H. Doğan

Orman Bakanı

N. Ercan

Devlet Bakanı

R. Saracoglu

Devlet Bakanı

H. U. Söylemez

Devlet Bakanı

İ. Aykut

Devlet Bakanı

İ. Y. Dedelek

Devlet Bakanı

E. Taranoğlu

Millî Savunma Bakanı

M. O. Sungurlu

Maliye Bakanı

L. Kayalar

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

E. Kul

Kültür Bakanı

A. O. Güner

Devlet Bakanı

A. Yılmaz

Devlet Bakanı

E. Aşık

Devlet Bakanı

A. Gökdemir

Devlet Bakanı

A. T. Özdemir

Devlet Bakanı

M. H. Dağlı

İçişleri Bakanı

Ü. G. Güney

Millî Eğitim Bakanı

T. Tayan

Ulaştırma Bakanı

Ö. Barutçu

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Turizm Bakanı

İ. Saygın

Çevre Bakanı V.

E. Aşık

(EUMETSAT)
AVRUPA METEOROLOJİ UYDULARI
İŞLETME TEŞKİLÂTI
DOKUNULMAZLIKLAR VE
BAĞIŞIKLIKLAR
PROTOKOLÜ

Bir Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtının (EUMETSAT) kurulması Anlaşmasına Taraf olan hükümetler 24 Mayıs 1983 tarihinde bu mukaveleye imza koymuşlardır (bundan sonra "Anlaşma" olarak bahsedilecektir.)

Anlaşmanın 12 nci Maddesine uygun olarak dokunulmazlıklar ve bağışıklıkları belirleme isteği ve

Bu Protokol'de ortaya konulan dokunulmazlıklar ve bağışıklıklardan kastedilen maksadın, EUMETSAT'ın resmî çalışmalarını etkili bir biçimde gerçekleştirmesini temin etmek olduğunu beyan etme amacıyla şu maddeler üzerinde anlaşmaya varılmıştır.

MADDE 1

KAVRAMLARIN KULLANIMI

Bu protokolün amaçlarına ilişkin olarak;

a) "Üye Ülkeler" anlaşmaya imza koyan Devlet anlamına gelir.

b) "Arşiv", yazışma, belge, metinler, fotoğraflar, filmler, optik ve magnetik bantlar, data bantlarını içeren bütün kayıtlar ve EUMETSAT'a ait olan ya da EUMETSAT tarafından tutulan bilgisayar programları anlamına gelmektedir.

c) "resmî çalışmalar", Mukavenenin 2 nci Maddesinde de belirtildiği gibi EUMETSAT'ın hedeflerini ifa etmek üzere gerçekleştirilmiş olduğu bütün çalışmaları ve idarî aktivitelerini kapsamına alır.

d) "Mülk" mukaveleden doğan haklardan olduğu kadar, sahip olma hakkına konu olabilecek herhangi birşey de olabilir.

e) Üye ülke "temsilcileri", temsilciler ve danışmanları anlamına gelir.

f) "Personel üyeleri", Direktörü, EUMETSAT tarafından istihdam edilen kişileri, daimî hizmet görevini devam ettirenleri ve Personel Kanunlarına tabi olanları içermektedir.

g) "Uzman" EUMETSAT yararına hususî bir görevi gerçekleştirmek üzere tayin edilen bir kimseden başka olmak üzere harcamaları EUMETSAT tarafından karşılanan bir kişi anlamına gelmektedir.

MADDE 2

KANUNÎ ŞAHSİYET

EUMETSAT'ın Mukavenenin 1 numaralı maddesine uygun olarak kanunî bir şahsiyeti vardır. Özellikle, mukavele yapma, taşınır ve taşınmaz malları tedarik etmek ve dağıtma ve hukukî muamelelere iştirak etme kapasitesine sahiptir.

MADDE 3

ARŞİV DOKUNULMAZLIĞI

EUMETSAT arşivleri dokunulmazlık hakkına tabidir.

MADDE 4

HUKUKÎ VE İCRAÎ BAĞIŞIKLIK

1. Resmî faaliyetleri çerçevesinde EUMETSAT aşağıdakiler hariç, icraî ve hukukî bağışıklıktan yararlanır;

a) Konsey kararıyla özel bir durumda bu haktan vazgeçme halinde;

Konseyin, mevcudiyeti adaletin icrasını engelleyecek ve EUMETSAT'ın menfaatini haleldâr etmeyecek durumlarda, bu dokunulmazlığı kaldırma görevi vardır;

b) EUMETSAT'a ait veya onun hesabına çalışan bir aracın sebep olduğu kaza sonucundaki zararlar için üçüncü bir kişinin dava açması veya böyle bir aracın trafik kurallarını ihlal etmesi durumunda;

c) Sözleşmenin 14 üncü maddesi veya Protokolün 21, 22, 23 maddelerinin uygulanmasında tahkim kararının yerine getirilmesi halinde;

d) EUMETSAT tarafından bir personele veya eski bir personele, emekli aylığı dahil, verilen ücret ve benzeri ödemeler üzerinde adlî ve idarî makamların kararıyla düzenlenen haciz söz konusu olduğunda;

e) EUMETSAT tarafından açılmış bir davaya ait tekrar anlaşma talebi durumunda;

f) EUMETSAT'ın girişimde bulunacağı ticarî faaliyet durumunda;

2. Buldukları yer ne olursa olsun, EUMETSAT malları;

a) Her türlü el koyma, zor alım veya kamulaştırmadan;

b) Her türlü yed-i emin idarî işlem veya önceki paragrafta öngörülen durumlar hariç bir yarılama için öngörülen tedbirlerden muaftır.

MADDE 5

GÜMRÜK VE VERGİ HÜKÜMLERİ

1. Resmî faaliyetleri çerçevesinde, EUMETSAT malları ve gelirleri direkt vergiden muaftır.

2. EUMETSAT'ın resmî faaliyetleri için gerekli olan büyük meblağlar tutan alışveriş ve hizmetlerin yerine getirilmesinde fiyatlarına vergi veya resim dahil olması halinde, bu vergi veya resim tahsil eden üye Devlet tevsik edildiği takdirde, bu resim ve vergilerden bağışıklık veya iadesi konusunda uygun tedbirleri alır.

3. EUMETSAT tarafından ithal ve ihraç edilen resmî faaliyetlere gerekli ürünler, her türlü ithalat ve ihracat vergisinden muaftır ve ne ithalat, ihracat kısıtlamasından ne de ithalat ihracat yasasından etkilenir.

4. Bu maddenin hükümleri yapılan hizmet için ödenen ücret niteliğindeki vergi, harç ve damga resmine uygulanmaz.

5. Bu maddenin hükümlerine uygun olarak vergiden muaf olarak alınan veya ithal edilen mallar, ancak iade ve bağışıklık verilen üye Devletler tarafından tespit edilen şartlarda ücretsiz veya ücretli adı altında satılabilir veya kiralanabilir, ödünç verilebilir veya hibe edilebilir.

MADDE 6

FON, DÖVİZ VE TEDAVÜLDEKİ PARA

EUMETSAT her türlü fon, döviz, tedavüldeki para ve değerli malları atabilir ve elinde bulundurabilir. Taahhütlerini yerine getirmek için gerekli miktarda herhangi bir para biriminde hesabı olabilir ve resmî faaliyetleri için serbest bir şekilde kullanabilir.

MADDE 7

HABERLEŞME

1. Resmî haberleşmeleri ve bütün dokümanlarının gönderilmesi konusunda EUMETSAT, benzer uluslararası kuruluşlara her üye Devlet tarafından sağlanan kolaylıklardan yararlanır.

2. Resmî faaliyetleri çerçevesinde verilerin iletilmesi için, EUMETSAT her üye Devletin toprağında, bu Devlet tarafından telekomünikasyon alanında bu Devletin uluslararası angajmanları gözönüne alınarak milli meteoroloji servisine tanınan kolaylıklardan aynı şekilde yararlanır.

MADDE 8

YAYINLAR

EUMETSAT tarafından veya EUMETSAT'a yollanan eğitim malzemeleri ve yayınlarının dağıtımı hiçbir kısıtlamaya tabi değildir.

MADDE 9

TEMSİLCİLER

1. Üye Devletlerin temsilcileri, resmî görevlerini ifa ederken, toplantı yerine gidiş ve oradan gelişlerinde aşağıdaki dokunulmazlıklardan ve bağışıklıklardan yararlanırlar;

a) Suçüstü veya ağır bir suç işleme hariç, tutuklanma, hapis ve kişisel bagajlarının zorla alınmasından muafiyet;

b) Görevlerinin sonunda bile, resmî görevlerinin ifasında kendileri tarafından yapılan yazılı ve sözlü davranışlarda bağışıklık bu bağışıklık üye Devlet temsilcisi tarafından kullanılan veya kendisine ait bir araç tarafından trafik kurallarının ihlali ve meydana gelen zarar durumunda geçerli değildir;

c) Bütün resmî evrak ve dokümanlar için dokunulmazlık;

d) Göçü sınırlayan bütün tedbirlerden ve yabancıların bütün tescil işlemlerinden muafiyet;

e) Geçici resmî görevde yabancı hükümet temsilcileriyle, para, kambiyo işlemlerinde aynı muamele;

f) Gümrük konusunda, geçici resmî görevde yabancı hükümet temsilcilerine kişisel bagajlarıyla ilgili muamelenin aynısı;

2. Dokunulmazlıklar ve bağışıklıklar, üye Devlet temsilcilerine kişisel avantajları için değil, görevlerini EUMETSAT nezdinde tam bağımsız olarak yürütebilmeleri için verilmiştir. Sonuç olarak, bir üye Devletin, mevcudiyeti hukuk fonksiyonunu engelleyecek ve sağlanış maksadına zarar vermeden kaldırılabilceği durumlarda, bir temsilcinin dokunulmazlığını kaldırma görevi vardır.

3. Hiçbir üye Devlet kendi temsilcisine ayrıcalık ve bağışıklık veremez.

MADDE 10

PERSONEL

EUMETSAT personeli aşağıdaki dokunulmazlıklardan ve bağışıklıklardan yararlanırlar :

a) EUMETSAT'taki hizmetleri sona erdikten sonra dahi, görevlerinin ifası sırasında kendileri tarafından yapılan yazılı ve sözlü davranışlardan dolayı bağışıklık; bu bağışıklık personelin biri tarafından trafik kurallarının ihlaline veya kendisi tarafından kullanılan veya kendisine ait olan bir aracın meydana getirdiği zarar söz konusu olduğunda geçerli değildir.

b) Askerlik hizmeti dahil, millî hizmetlere ilişkin her türlü zorunluluktan muafiyet;

c) Bütün resmî evrak ve dokümanlar için dokunulmazlık;

d) Kendileri ve aynı evde yaşayan aileleri için göçü sınırlayan ve yabancıların tescilini düzenleyen hükümlerden muafiyet;

e) Uluslararası teşkilâtların personeline tanınmış olan, ülkelerine intikal kolaylıklarının aynısı;
f) Uluslararası teşkilâtların personeline genellikle tanınmış para ve kambiyo kontrol işlemlerindeki kolaylıkların aynısı;

g) EUMETSAT'ın kendi hesabına vergilendirmeye tabi tuttuğu tarihten itibaren, emekli maaşı ve diğer benzer yardımlar hariç, EUMETSAT tarafından ödenen maaş ve ücretlerle ilgili bütün millî vergilerden muafiyet;

Üye Devletlerin, diğer kaynaklardan gelen gelirler üzerinden alınacak vergi tutarının hesabında söz konusu maaş ve ücretleri dikkate alma hakları saklıdır.

h) Üye bir Devlette görev almaları halinde, kişisel eşyalarını, mobilyalarını, arabalarını gümrüksüz ithal etme ve söz konusu üye Devletin mevzuatının öngörmesi şartıyla, görevlerinin bitiminde ihraç etme hakkı. İş bu paragraf hükümlerine göre gümrükten muaf olarak ithal edilen mallar, sadece muafiyet tanıyan üye Devletler tarafından tespit edilen şartlarda, başış yoluyla veya ücretsiz olarak devredilebilir, kiralanabilir, ödünç verilebilir veya satılabilir.

MADDE 11

MÜDÜR

Müdür 10 maddede personele tanınan dokunulmazlıklardan ve bağışlıklardan başka aşağıdaki dokunulmazlıklardan ve bağışlıklardan yararlanır.

- a) Suç üstü hariç tutuklanma ve hapis bağışıklığı,
- b) Kendisine ait veya kendisinin kullandığı bir arabanın neden olduğu zarar durumu hariç, diplomatlara tanınan idarî ve görevi gereği icraî ve adlî bağışlıklar;
- c) Yukarıdaki (a) bendi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, kendisine ait veya kendisi tarafından kullanılan bir araç sebebiyle trafik kurallarını ihlal durumu hariç, cezaî muhakemeden muafiyet;
- d) Kişisel bagajlarının gümrük kontrolünde diplomatlara yapılan muamelenin aynısı;

MADDE 12

SOSYAL SİGORTA

19. madde hükümlerine uygun olarak üye Devletlerle yapılmış anlaşmalar veya üye Devletlerin benzeri tedbirleri veya üye Devletlerin yürürlükte olan önemli hükümleri saklı kalmak kaydıyla, personelin özel bir sosyal güvenlik rejimine tabi olması halinde EUMETSAT ve personeli millî sosyal güvenlik sistemlerinin mecburî her türlü prim ödemelerinden muaf tutulurlar.

MADDE 13

UZMANLAR

Personelden ayrı olarak EUMETSAT hesabına çalışan veya görev icra eden uzmanlar aşağıdaki dokunulmazlıklardan ve bağışlıklardan yararlanırlar;

- a) Hizmetleri sona erdikten sonra bile, görevlerinin ifası sırasında kendileri tarafından yapılan yazılı ve sözlü davranışlardan dolayı bağışlık; bu bağışlık uzman tarafından trafik kurallarının ihlalinde veya kendisi tarafından kullanılan veya kendisine ait olan bir aracın meydana getirdiği zarar söz konusu olduğunda geçerli değildir.
- b) Bütün resmî evrak ve dokümanlar için dokunulmazlık,
- c) Göçü sınırlayan her türlü tedbirlerden ve yabancıların tescilini düzenleyen her türlü formalden muafiyet;
- d) Geçici resmî görevde bulunan yabancı hükümet temsilcilerine tanınmış para, kambiyo işlemleri hususunda aynı muamele;

MADDE 14

VAZGEÇME

1. İş bu protokolde öngörülen dokunulmazlıklar ve bağışlıklar, personel ve uzmanlara kişisel çıkarları için tanınmamış olup, sadece EUMETSAT'ın fonksiyonunu tam yapması ve ilgili kişilerin rahat çalışmasını sağlamak için öngörülmüştür.

2. Müdürün, mevcudiyeti adaletin icrasını engelleyecek ve kaldırılması EUMETSAT menfaatini haleldâr etmeyecek durumlarda, bir uzmanın veya bir personelin dokunulmazlığını kaldırma görevi vardır. Konseyin, Müdürün dokunulmazlığını kaldırma yetkisi vardır.

MADDE 15

PERSONELİN VE UZMANLARIN BİLDİRİLMESİ

EUMETSAT müdürü en az bir defa üye Devletlere personelin ve uzmanların adlarını, milliyetlerini bildirir.

MADDE 16

GİRİŞ, İKÂMET VE ÇIKIŞ

Üye Devletler, üye Devlet temsilcilerinin personelinin ve uzmanlarının kendi topraklarına giriş, orada ikâmet ve ülkeden çıkışlarını kolaylaştırmak için gerekli bütün tedbirleri alırlar.

MADDE 17

GÜVENLİK

İşbu protokol hükümleri her üye Devletin güvenliğini ilgilendiren konularda gerekli bütün tedbirleri alma hakkına halel getirmez.

MADDE 18

ÜYE DEVLETLERLE İŞBİRLİĞİ

EUMETSAT, iyi bir hukukî idare için, ilgili üye Devletin kanun ve mevzuatına uymak ve protokol ile öngörülen dokunulmazlıkların ve bağışlıkların kötüye kullanımını engellemek için her an üye Devletlerin yetkili makamları ile işbirliği yapar.

MADDE 19

EK ANLAŞMALAR

EUMETSAT bir veya birçok üye Devlet ile, Devlet veya Devletler bakımından işbu protokol hükümlerinin uygulanması hususunda ve EUMETSAT'ın iyi çalışmasını sağlamak bakımından diğer düzenlemeleri yapabilir.

MADDE 20

SÜREKLİ İKÂMET HAKKINA SAHİP OLANLARA VE KENDİ VATANDAŞLARI İÇİN AYRICALIK VE BAĞIŞKILIKLAR

Hiçbir üye Devlet kendi vatandaşına ve sürekli konut hakkına sahip olanlara 9, 10 b), d), e), f), h), 11 ve 13 c) ve d) maddelerinde ifade edilen dokunulmazlıkları ve bağışlıkları tanımakla yükümlü değildir.

MADDE 21

YAZILI ÂKİTLERDE HAKEM

EUMETSAT, personel tüzüğüne uygun olarak akdedilenler dışındaki yazılı âkidler sırasında hakeme başvurma hususunu öngörebilir. Hakem maddesi veya bu maksatla Akdedilen özel anlaşma, uygulanacak kanunu ve prosedürü, mahkemenin kompozisyonunu, hakemlerin tayin biçimini ve mahkeme yerini belirler. Hakem kararının icrası kararın uygulanacağı devletin yürürlükteki mevzuat hükümlerine tabidir.

MADDE 22

ZARARLAR, AKDİ OLMAYAN SORUMLULUK VEYA PERSONEL VE UZMANLARLA İLGİLİ UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

Sözleşmenin 14. maddesinde öngörülen yönteme göre her üye Devlet aşağıdaki hususları hakeme götürülebilir :

- a) EUMETSAT'ın neden olduğu zarar;
- b) EUMETSAT'ın akdi olmayan bütün diğer sorumluluklarını ilgilendiren hususlar;
- c) Eğer dokunulmazlığı kalkmamışsa, bir uzman veya bir personelin kendisini ilzam eden hususta adli bağışıklık talebi;

MADDE 23

PROTOKOLÜN UYGULANMASINA İLİŞKİN UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

EUMETSAT'la bir üye Devlet veya iki veya daha fazla üye Devlet arasında işbu protokolün uygulanması veya yorumu hususunda ortaya çıkan görüşmeler yoluyla veya Konsey aracılığıyla çözümlenememiş her türlü uyuşmazlık Taraflardan birinin talebi üzerine sözleşmenin 14. maddesinde öngörülen prosedüre uygun olarak hakeme sunulur.

MADDE 24

YÜRÜRLÜĞE GİRME SÜRE VE FESİH

1. İşbu protokol, sözleşmeye Taraf Devletlerin imzasına ve onayına açıktır.
2. Söz konusu Devletler bu protokole :
  - Onaylama, kabul veya tasdik rezervi olmaksızın imza ile,
  - Eğer protokol onaylama, kabul veya tasdik rezervi ile imzalanmış ise, onay, kabul veya tasdik belgesinin İsviçre Konfederasyonu Hükümetine ibrazıyla,
  - Katılma belgesinin sunulmasıyla taraf olurlar.

İsviçre Hükümeti, sözleşmeye katılmış ve imzalamış bütün Devletlere ve EUMETSAT müdürüne imzaları, her onay, katılma ve tasdik belgesinin ibrazını Protokolün yürürlüğe girişini işbu protokolden vazgeçme sonucu Protokol hükümlerinin uygulanmayacağı tarihi bildirir. Protokol yürürlüğe girer girmez, Birleşmiş Milletler şartının 102. maddesine uygun olarak İsviçre Hükümeti Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri nezdinde Protokolü kaydettirir.

3. İşbu protokol altı Devletin onaylama veya katılma şartı olmaksızın imzalamalarından veya onaylama, katılma, kabul belgelerini verişlerinden 30 gün sonra yürürlüğe girer.

4. Yürürlüğe girmesinden sonra onaylama, kabul, tasdik, rezervi olmaksızın imzalayan veya onaylama, kabul, katılma belgelerini veren Devlet bakımından imza tarihinden ve bu belgelerin tevdi edilmesinden 30 gün sonra yürürlüğe girer.

5. Bu Protokol sözleşmenin bitimine kadar yürürlükte kalır.

6. Sözleşmenin 18. maddesine uygun olarak bir Devlet tarafından sözleşmeden vazgeçme, Protokolün bu Devlet bakımından otomatik olarak vazgeçmesi sonucunu doğurur. Usulü dairesinde yetkili kılınmış aşağıda imzaları bulunan tam yetkililer işbu protokolü imzalamışlardır.

Bu Protokol Darmstadt'da 1 Aralık 1986 tarihinde Fransızca ve İngilizce olarak ve her iki metnin aynı derecede geçerli olmak üzere tek nüsha olarak düzenlenmiş olup bu nüsha İsviçre Konfederasyonu Hükümeti arşivinde saklanır ve bunun tasdikli birer sureti Protokolü imza eden ve sonradan katılan Devletlere, İsviçre Konfederasyonu Hükümeti tarafından gönderilir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİNİN ÇEKİNCESİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti EUMETSAT Ayrıcalıklar ve Bağışıklıklar Protokolünün 11. maddesi hükümlerinin, Direktörün kendisi tarafından kullanılan veya kendisine ait bir aracı veya bir taşıma aracıyla sebebiyet verdiği hasar haricinde, yalnızca Direktörlük görevinin ifasıyla sınırlı olduğunu beyan eder.

